

08.01.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**8 Ocak 2021
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

8 Ocak 2021 Cuma

ÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Bazı Kamu İktisadi Teşebbüslerinden Alınacak Hasılat Paylarına İlişkin 30/12/2005 Tarihli ve 2005/9916 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3416)

YÖNETMELİKLER

— Genetik Hastalıklar Değerlendirme Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 15/9/2020 Tarihli ve 2016/11722 Başvuru Numaralı Kararı

SAYIŞTAY KARARI

— Sayıştay Başkanlığının 05/01/2021 Tarihli ve 5 Sayılı Kararı

Türkiye, hububat ve bakliyat ihracatında tüm zamanların rekorunu kırdı

İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Okutur, 2020'de 7,3 milyar dolarla sektör olarak tüm zamanların ihracat rekorunu kırdıklarını söyledi.

Türkiye hububat ve bakliyat sektörünün 2020 yılını değerlendiren İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Okutur, 2019'da 6,8 milyar dolar olan ihracat rakamında salgının getirdiği tüm sıkıntılara ve ekonomik faaliyetlerin küresel anlamda durma noktasına gelmesine rağmen yüzde 7,35'lik artış yakaladıklarını, bunun önemli bir başarı olduğunu vurguladı.

Sektör olarak salgından olumsuz etkilenmediklerini ve Türkiye'nin en fazla ihracat yapan sektörleri arasındaki yerlerini koruduklarını dile getiren Okutur, geçen yıl 7,3 milyar dolar ihracat yaptıklarını bildirdi.

Gıda üretebilen ve üretimiyle kendine yetebilen bir ülke olmalarının büyük bir avantaj olduğunu kaydeden Okutur, "Ülkemizde tarım alanında en fazla ihracat gerçekleştiren sektörler arasında yer alan hububat sektörü, yükselen grafiğini sürdürmeye devam etti. Birçok ülke gıda krizi yaşarken, rafları boşalırken ülkemizde böyle bir durum yaşanmadı. Hatta 'ikinci dalga' ve başka virüslerin ortaya çıkma riskine karşı da gerekli önlemler alınmış durumda." diye konuştu.

"2023 hedefi 13,7 milyar dolarlık ihracat"

İHBİR olarak bu zorlu süreçte İstanbul'da bulunan diğer birliklere göre en fazla ihracatı kendilerinin gerçekleştirdiğini söyleyen Haluk Okutur, 2020 yılını, 2019 ihracat rakamını geçerek 1 milyar 984 milyon dolarla kapattıklarını bildirdi.

Bu alanda daha yüksek artış yakalamak için çalışmalarının sürdüğünü belirten Okutur, 2021'e ve gelecek yıllara ilişkin beklentileri ve hedeflerine ilişkin şunları söyledi: "Tüm dünyayı etkisi altına alan salgın nedeniyle, 2021'deki gelişmeler ve dünya ticareti hakkında bir tahminde bulunmak zor. Ancak salgın sürecinde tarımın ve gıdanın önemi tüm dünyanın gündeminde ilk sıraya oturdu. Bu nedenle, Türkiye'nin en fazla ihracat gerçekleştiren tarım sektörü olma unvanını taşıyan hububat sektörü olarak, bu yıl ihracatımızı 2020'ye göre ciddi oranda artırmayı hedefliyoruz. Bunun dışında esas hedefimiz; 2023'te 13,7 milyar dolarlık ihracat rakamına ulaşmak."

Küresel gıda fiyatları 3 yılın zirvesini gördü

Küresel gıda fiyatları Aralık'ta üst üste yedinci ayda da artışını sürdürdü. FAO Gıda Fiyat Endeksi, 2020 boyunca üç yılın en yüksek seviyesine ulaştı

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Aralık 2020 Küresel Gıda Fiyat Endeksini yayınladı.

FAO'nun endeksine göre, dünya gıda fiyatları Aralık ayında süt ürünleri ve bitkisel yağlar başta olmak üzere üst üste yedinci ayda da arttı.

Böylece FAO Gıda Fiyat Endeksi, 2020 boyunca üç yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

FAO Gıda Fiyat Endeksi Aralık ayında ortalama 107.5 puan ile Kasım ayına göre yüzde 2.2 daha yüksek bir seyre sahne oldu.

Yaygın olarak ticareti yapılan gıda emtialarının uluslararası fiyatlarındaki aylık değişiklikleri izleyen endeks, 2020 yılı süresince ortalama 97.9 puan seviyesinde seyretti.

FAO Tahıl Fiyat Endeksi, Aralık'ta bir önceki aya göre yüzde 1.1 arttı ve 2020'nin tamamı için 2019 seviyesinin ortalama yüzde 6.6 üzerinde gerçekleşti. Aralık ayında buğday, mısır, sorgum ve pirinç için ihracat fiyatları, Rusya Federasyonu'nun yanı sıra Kuzey ve Güney Amerika'daki büyüme koşulları ve mahsul beklentileri konusundaki endişelerden dolayı kısmen yükseldi.

Yıllık bazda, 2020'de pirinç ihracat fiyatları 2019'a göre yüzde 8.6, mısır ve buğday için ise sırasıyla yüzde 7.6 ve yüzde 5.6 arttı.

FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi ise Aralık ayında yüzde 4.7 artarak Eylül 2012'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Fiyatlar, Palm yağı üreten başlıca ülkelerde devam eden arz sıkışıklığının yanı sıra, uluslararası ticaret Endonezya'daki ihracat vergilerindeki keskin artıştan etkilendi.

Uluslararası soya yağı fiyatları, Arjantin'deki hem işleme faaliyetlerini hem de liman lojistiğini etkileyen uzun süreli grevler nedeniyle kısmen yükseldi. Bu alt endeks, 2020'de bir önceki yıla göre ortalama yüzde 19.1 daha yüksekti.

FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi de Aralık ayında yüzde 3.2 artarak üst üste yedi aydır yükselişine devam etti. Okyanusya'nın süt üretimindeki daha kuru ve daha sıcak koşulların yanı sıra Batı Avrupa'daki yüksek iç talebin neden olduğu güçlü küresel ithalat talebi nedeniyle tüm kategorilerde artış yaşandı. Diğer taraftan, 2020 boyunca, Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, 2019'a göre ortalama yüzde 1.0 daha düşüktü.

FAO Et Fiyat Endeksi Aralık ayında yüzde 1.7 artarken, tüm yıl ortalaması 2019'un yüzde 4.5 **altında** kaldı. Özellikle Orta Doğu'dan artan ithalat talebi, önemli üretici ülkelerdeki yüksek iç satışlar ve Avrupa'daki kuş gribi salgınlarının olumsuz etkisi ile canlanan kümes hayvanı et fiyatları yılın son ayında toparlandı.

Afrika Domuz Gribi salgınları sonucunda Almanya'nın Asya pazarlarına yaptığı ihracatın askıya alınmasının etkisiyle domuz eti fiyatları kısmen düştü.

FAO Şeker Fiyat Endeksi ise bir önceki aydaki belirgin artışın ardından Aralık ayında yüzde 0.6 düştü. 2020 yılı boyunca, alt endeks 2019'dakinden yüzde 1.1 daha yüksekti. Bu durum Çin'in ithalattaki büyük artışını yansıtıyor.

Brezilya ve Hindistan'da artan üretim beklentileriyle yukarı yönlü baskı hafiflerken, Endonezya'nın yiyecek ve içecek endüstrisinden rafine şeker talebinin arttığı görülüyor.

Çiftçi, kilosunu en az 1 liraya mal ettiği patatesi 60 kuruşa bile satamıyor

Sadece Niğde'deki depolarda bekleyen patates miktarı geçen yıla oranla yüzde 50 arttı. Bekleyen ürünlerin havaların ısınmasıyla bozulması, bunun da tüketici fiyatlarını artırması bekleniyor.

2018 ortalarında depolarda çürüdüğü için arz sıkıntısı oluşan ve sonrasında fahiş zamlanarak Türkiye'nin gündemine oturan patates fiyatlarında, yine aynı tehlike kapıda. Türkiye'nin önemli patates üretim merkezlerinden Niğde ve Nevşehir'de, yüzlerce ton patates alıcı bekliyor. Yüksek maliyetler karşısında borçlanarak üretebilen çiftçi, patatesin kilosunu en az 1 liraya mal ettiği halde 60 kuruşa bile satamıyor.

Çünkü pandemi dolayısıyla hem ihracat hem iç satışlar düştü. İç satışların düşmesinde turizm de etkili. Cumhuriyet'e konuşan Niğde Ziraat Odası Başkanı Veli Kenar, bu yıl depolardaki patates miktarının geçen yıla göre yüzde 50 daha fazla olduğuna, mart ayına kadar bu ürünler satılmazsa üreticinin borcunu ödeyemeyeceğine, daha fazla zarar etmemek için bir sonraki sene 100 dekar ekeceğine 50 dekar ekeceğine, bunun da 2021-2022 sezonunda tüketiciye yüksek fiyatlar, yüksek gıda enflasyonu olarak döneceğine vurgu yaptı.

"Kaybeden yine üretici ve tüketici olacak" diyen Kenar, çözüm için ihracat prim desteklerinin artırılmasını ve çiftçinin elinde kalan patatesin belediyelerce alınıp, yoksul vatandaşlara yapılan yardımlarla dağıtılmasını önerdi.

FİYATLAR ARTACAK

Patatesteki bu sorun için önemli üretim merkezlerinin ziraat odalarıyla konuştuk. Nevşehir Ziraat Odası Başkanı Mahmut Çalışkaner, söz konusu iki ildeki soğuk hava depoları sayesinde patateslerin kolayca çürümeyeceğine, ancak ısınan havaların etkisiyle bozulmaya başlayacağına vurgu yapıyor. Bu da kısa ve orta vadede tüketici fiyatlarını artırıcı etki yapacak. Çalışkaner, “Haziran, temmuz aylarında yeni “yazlık mal” dediğimiz ürünler çıkacak.

Bu yüzden şu an elimizde olan ürünlerin ocak, şubat, marta kadar tüketilmesi lazım. Ürünler bozulursa hayvan yemi olarak kullanılır. Zarar artar” dedi. İzmir Ödemiş Ziraat Odası Başkanı Ahmet Kocaağa, patates üreticisinin kazanabilmesi için, ürünün kilosunu en az 1 lira 30 kuruştan satabilmesi gerektiğini anlatırken; Türkiye’nin önemli patates ambarlarından Afyon’daki bir ziraat odası başkanı ise kentteki depolarda bekleyen ürün olmadığını, çünkü ildeki üreticinin hemen hepsinin ürünlerini 80 kuruştan sattıklarını anlattı. “Sattı ama borçlarını ödeyecek kazancı sağlayamadı” diyen oda başkanı, şöyle devam etti:

BANKA FAİZLERİ, TEFEÇİ GİBİ

“Tarım Kredi Kooperatifi’nde borç erteleme yapmıyorlar. Sadece icralık olanları nisan ayına ertelemişler. Çiftçi ne kazanacak ki? Mevcut borçların da icraya düşmemesi için ertelenmesi gerekiyor. Oysa bakan, yüzde 10’unu alıp, geri kalanının 1 yıl ertelenmesinden bahsediyordu. Ama Tarım Kredi Kooperatifleri bunu yapmıyor. Günü gelmiş yem kredileri, mazot kredileri var. Erteleyecek olurlarsa da faiz oranları tefecilik oranlarına gelmiş.”

ÇİFTÇİLER YİNE ELİ BOŞ DÖNDÜ

Tarım Kredi Kooperatifi ve bankalara olan borçları nedeniyle mağdur olan çiftçiler, Ankara’da Tarım ve Orman Bakanlığı önünde basın açıklaması yaparak dördüncü defa eylem yaptı. Çiftçiler yine istedikleri sonucu alamadı. Eyleme Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez de katıldı. Çiftçiler polisin yoğun güvenlik önlemi altında konuşabildi. Tüm Üretici Köylü Sendikası Genel Başkanı Sadık Turan, “Türkiye’de tarım politikaları yıllardır yanlış yürütülmekte. Dışa bağlı bir tarım politikası uygulanmakta. Desteklenmediğimiz için mağduruz” dedi.

Açıklama sonrasında çiftçilerden bir grup Tarım Bakanlığı’ndan yetkililerle görüşmeye gitti. Çiftçilerden İbrahim Kaya, “Cumhurbaşkanı Erdoğan ‘Tarlaları ekin saksı bile boş kalsın’ dedi. Ektik. Don vurdu mahsul para etmedi. Yüzde 41’lik faiz düzeni nereye kadar gidecek. Ben çocuklarıma bir koli yumurta alacak durumda değilim” dedi. Çiftçi Ömer Sarı ise, “Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı birkaç gün içerisinde bir açıklama yapacaklarını söyledi” şeklinde konuştu.

TOBB'un ABD'de kurduğu ticaret merkezi yarın açılacak

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB), Ticaret Bakanlığı'nın desteği, oda ve borsaların katkılarıyla ABD'de kurduğu Türkiye Ticaret Merkezi'nin açılışı yarın yapılacak.

TOBB'un ABD'de kurduğu Türkiye Ticaret Merkezi, yatırım gerçekleştirilecek törenle hizmete alınacak.

TOBB'dan yapılan yazılı açıklamaya göre, webinar yoluyla gerçekleştirilecek törene Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılımı bekleniyor. Şikago'da kurulan Türkiye Ticaret Merkezi, Türk iş insanlarına ABD'de her aşamada "tek durak ofis" prensibiyle yardımcı olacak.

Türk şirketleri için ofis, depo, showroom, lojistik gibi fiziki hizmetlerin yanı sıra pazara giriş, şirket kuruluşu, satış ve pazarlama desteği, tedarik zinciri yönetimi ve satış sonrası hizmetler verilecek.

Döviz hesapları 235 milyar doları aşarak rekor kırdı

Vatandaşların dövizle ilgisi devam ediyor. Bireysel banka hesaplarındaki döviz tutarı geçen hafta 1,9 milyar dolar artarken ticari hesaplardan 1 milyar dolarlık döviz çıkışı yaşandı. Netice itibariyle bankalardaki toplam döviz hesaplarının büyüklüğü 864 milyon dolar daha artarak 235 milyar doların üzerine çıktı ve yılı rekorla kapattı.

2020 boyunca piyasalarda yaşanan dalgalanmalar ile yurtiçi yerleşiklerin TL'deki değer kaybı ve enflasyondan kendilerini korumak için tercih ettikleri döviz mevduatı yılı 235 milyar 658 milyon dolarla kapattı.

Bu tüm zamanların en yüksek döviz mevduatına işaret ederken 31 Aralık 2020 itibariyle bir önceki haftaya göre döviz mevduatındaki yükseliş ise 854 milyon dolar oldu. Dolar kurunun 7.34 liraya kadar gerilediği haftada bireylerin döviz mevduatı 1 milyar 864 milyon dolar artarak 150 milyar 195 milyon dolara çıkarken tüzel kişilerin döviz mevduatı 1 milyar 10 milyon dolar gerileyerek 85 milyar 463 milyon dolara indi. Bireylerin döviz mevduatındaki yükseliş ise kıymetli maden hesaplarını arttırmalarından kaynaklandı.

Merkez Bankası haftalık para ve banka verilerine göre 31 Aralık 2020 haftasında bireylerin dolar mevduatı 158 milyon dolar artışla 76.5 milyar dolara, Euro hesaplarının dolar karşılığı 546 milyon dolar artışla 34.6 milyar dolara, kıymetli maden depo hesaplarının dolar karşılığı 1 milyar 129 milyon dolar artışla 35.9 milyar dolara yükseldi. Ons altın dolar karşısında yılın son haftası 1900 dolar seviyelerinde işlem görürken hafif bir yükseliş trendi yakalamıştı.

Merkez Bankası döviz rezervleri 1,6 milyar dolar azaldı

Merkez Bankası'nın brüt döviz rezervleri geçtiğimiz hafta bir önceki haftaya göre 1 milyar 642 milyon dolar gerileyerek 49 milyar 965 milyon dolar seviyesine geldi.

Merkez Bankası, 31 Aralık haftasına ilişkin para banka istatistiklerine göre, TCMB'nin brüt döviz rezeervleri 1 milyar 643 milyon dolar geriledi. Bir önceki hafta 51 milyar 607 milyon dolar olan rezervler geçen hafta 49 milyar 965 milyona indi.

Merkez Bankası altın rezervleri 43 milyar 202 milyon dolar seviyesinden 43 milyar 241 milyon dolar seviyesine inerken toplam rezervler ise 94 milyar 629 milyon dolar seviyesinden 93 milyar 206 milyona geriledi.

Merkez Bankası brüt rezervleri 13 Aralık 2013'te 115 milyar 144 milyon dolar ile tarihi zirvesini görmüştü. Merkez Bankası döviz rezervleri 2019 sonunda 81 milyar 240 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu.

Merkez Bankası net uluslararası rezervleri tarihin en düşük seviyesinde

Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri bir haftada 1 milyar 841 milyon dolar düşüş gösterdi ve tarihi düşük seviyesine geldi.

Merkez Bankası verilerine göre, bir önceki hafta 15 milyar 530 milyon dolar olan net uluslararası rezervler 31 Aralık ile sona eren haftada 13 milyar 689 milyona geldi.

Avrupa Birliği sessiz sedasız Türkiye'ye yaptırım uygulamaya başladı

Avrupa Birliği Türk demir-çelik sektörü için aldığı kararla birlikte tartışmalara neden olan "yaptırım" açıklamalarını uygulamaya koydu...

Avrupa Birliği Türk demir-çelik sektörü için aldığı kararla birlikte tartışmalara neden olan "yaptırım" açıklamalarını uygulamaya koydu.

Avrupa Birliği, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sismik araştırma faaliyetleri nedeniyle aşamalı yaptırım kararı almıştı.

Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayınlanan karara göre Avrupa Birliği, Türkiye'den belirli sıcak haddelenmiş demir, alaşımlı ve alaşımsız çelik ürünlerinin ithalatına geçici anti-damping vergisi uygulanmasına karar verdi.

AB Komisyonu, Türkiye'den belirli sıcak haddelenmiş demir, alaşımlı ve alaşımsız çelik ürünlerinin ithalatına anti-damping soruşturmasını 14 Mayıs 2020'de başlatmıştı.

Soruşturma, Avrupa Birliği'nin çelik üreticilerinin yüzde 25'inden fazlasını temsil eden Eurofer tarafından 31 Mart 2020'de yapılan şikayet üzerine açılmıştı.

12 Haziran 2020'de de Komisyon, aynı ürünler için anti-destekleme soruşturması başlatmıştı.

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan, Dünya gazetesine yaptığı açıklamada geçici süre için alınan karara karşı Türk üreticilerinin itirazda bulunacaklarını bildirdi. Söz konusu verginin kurum bazında kararlaştırıldığının altını çizen Yayan, **"Her kuruluş ayrı ayrı itirazda bulunacak"** diye konuştu.

ANTI-DAMPİNG VERGİSİ NEDİR

Damping; bir malın Türkiye'ye ihraç fiyatının, benzer malın normal değerinin altında olmasını ifade eder.

İç piyasadaki üreticinin korunması amacıyla normal değerin ihraç fiyatını aştığı miktar kadar dampinge karşı vergi (antidamping vergisi) uygulanır.

Vatandaşın yüzde 50.3'üne göre ekonomik sıkıntının temel sorumlusu salgın değil iktidar

Toplumun yüzde 51.8'i ekonominin kötüye gittiğini düşünüyor. Her iki kişiden biri ise ekonomik zorlukların sorumlusunun iktidarın uyguladığı politikalar olduğuna inanıyor.

Araştırma sonuçlarına göre salgın, hayat pahalılığı ve işsizlik 2020'ye damgasını vurdu. Kur dalgalanmaları ile yükselen hayat pahalılığı dolayısıyla geçim sıkıntısı yaşayanların sayısında büyük artış yaşandı.

Kadir Has Üniversitesi'nin desteğiyle 2010'dan bu yana her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen "Türkiye Eğilimleri Araştırması" 2020 sonuçlarına göre vatandaşın corona virüsü salgınından sonraki en önemli sorunu 2019 yılında olduğu gibi yine hayat pahalılığı ve işsizlik oldu.

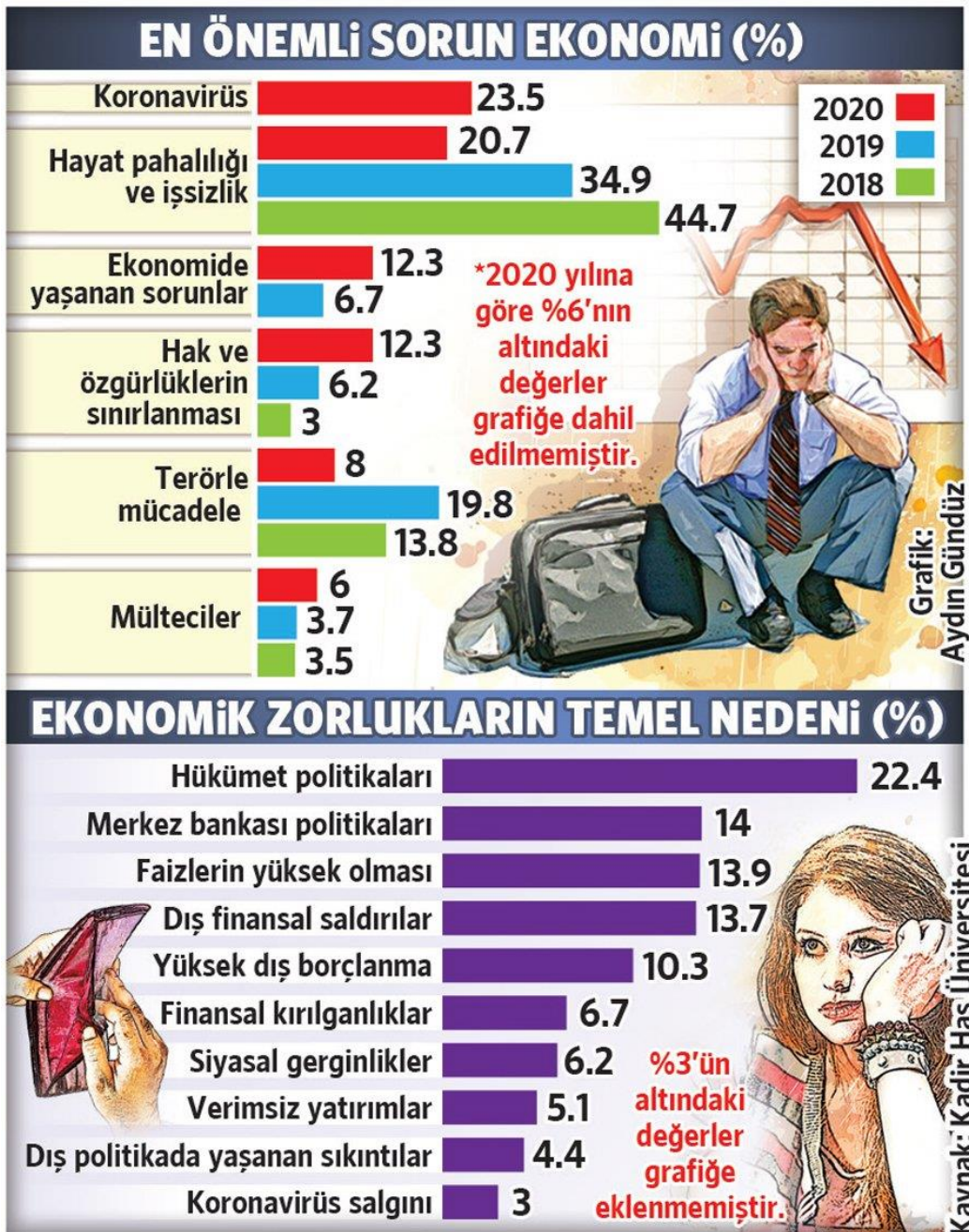
Toplumun yüzde 51.8'i ekonomik durumunun kötüye gittiğini belirtirken, her iki kişiden biri ise yaşanan ekonomik zorlukların temel nedenleri arasında hükümet ve Merkez Bankası politikaları ile yüksek faizleri sıraladı. Buna karşın salgın, yakın dönemde yaşanan ekonomik zorlukların nedenleri arasında yüzde 3 ile son sırada yer aldı.

'İŞ VE AŞ' EN ÖNEMLİ MESELE

11 Kasım-4 Aralık 2020 tarihleri arasında “Akademetre Araştırma” tarafından gerçekleştirilen “Türkiye Eğilimleri” araştırması Türkiye temsiliyetine sahip 26 kent merkezinde yaşayan 18 yaş üzeri bin kişiyle yapılan görüşmelere dayanıyor.

2020 sonuçlarına göre, Türkiye'nin en önemli sorunu % 23.5'lik oran ile 'corona virüsü salgını' oldu. İkinci sorun ise bu yıl da değişmeyerek % 20.7'lik oranla 'hayat pahalılığı ve işsizlik' oldu.

Üçüncü sırada % 12.3'le 'ekonomide yaşanan sorunlar' yer aldı. 'Hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması' (%12.3) salgını dışarda bıraktığımızda ekonomik sorunlardan sonra ikinci sıraya yerleşti.

'Terörle mücadele' listede (% 8) ilk kez beşinci sıraya düştü. Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Aydın, terör olaylarının hak ve özgürlük arayışlarının gerilemesine yol açtığını ifade ederek, "Terör olaylarının yaşanmıyor oluşu, hak ve özgürlük arayışını öne çıkarıyor. 'İş ve aş' ise her zaman en önemli mesele olarak kalmaya devam ediyor" dedi.

Araştırmada 'Türkiye'de yakın dönemde yaşanan ekonomik zorlukların temel nedeni nedir' sorusuna toplumun % 22.4'ü 'hükümet politikaları', % 14'ü 'Merkez Bankası politikaları', % 13.9'u ise 'faizlerin yüksek olması' yanıtı verdi. Böylece toplumun % 50.3'i iktidarı işaret ederken, yalnızca % 3'ü ekonomik zorlukların temel nedeni olarak koronavirüs salgınını gösterdi.

KUTUPLAŞMA 4 YILIN ZİRVESİNDE

Araştırmada "Son bir yılda yaşanan ekonomik gelişmeler sizi nasıl etkiledi" sorusuna toplumun % 51.8'i ekonomik olarak daha kötüye gittiğini belirtirken, % 51.1 'kendimi/ailemi geçindiremiyorum' yanıtını verdi.

'Borçlarımın seviyesinden endişe duyuyorum' diyenlerin oranı % 48.9 oldu. Türkiye'de siyasal kutuplaşma olduğunu düşünenlerin oranı % 55.9 ile 4 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Kutuplaşmanın eksenini olarak % 42.9 ile laik-dindar ve % 28.6 ile sağ-sol ayrımı öne çıktı.

İYİ Parti lideri Akşener: Ekonominin patronu güvendir

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, ekonominin patronunun güven olduğunu belirterek, "Kuralları önceden ilan edilmiş ve ona uyduğunuz bir sistemde yatırım gelir, para bulursunuz" dedi.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, bir grup kadın gazeteciyle sohbetinde, ekonomiden dış politikaya, erken seçim olasılığından seçim ittifaklarına kadar birçok konuda soruları yanıtladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a; "Bugüne kadar hep AK Parti Genel Başkanı oldun, bir kez de Cumhurbaşkanı ol, dış politika konusunda muhalefete bilgi ver..." çağrısında bulunan Akşener erkek siyasetçilerin "kadın tarifi üzerinden" siyaset yapmalarını eleştirdi. Akşener'in açıklamaları şöyle:

■ Ekonomideki reform konusu, demokrasi ve hukukla iç içe. Kuralları önceden ilan edilmiş ve ona uyduğunuz bir sistemde yatırım gelir, para bulursunuz. Bir kişinin iki dudağının arasında olduğu bir hukuk sistemi demokrasi değil zaten; onun ekonomiye yansımaları tefeci faiziyle borçlanırsınız, yatırımcı kaçar, yerli ve yatırımcı gelmez, var olanı da gider. Dolayısıyla bunlar iç içe. Ekonominin patronu da güvendir.

■ Biz köprülere yapılan yüzde 25 zamlarla vatandaşla, emekliye, memura, asgari ücrete yapılan zammı konuşmuyoruz. Doğalgaza, elektriğe yapılan zammı konuşmuyoruz. Gıda enflasyonu yüzde 30'un üzerinde; enflasyon 14,6 açıklandı. Bunları konuşmuyoruz, işsiz gençleri konuşmuyoruz...

Gençler tablet istiyor

■ Gezdiğim için biliyorum, Anadolu'da insanlar ekmeğe yağ sürmüyor. Ama sandıkta gereğini yapacaklar, bakın göreceksiniz. İnsanların en yoğun canını yakan gençlerin bilgisayarı olmaması... Bakın para isteyen bir kişi olmadı. Anneler eğiliyor kulağıma, eli ayağı titriyor, sapsarı olmuş, utanıyor da, 3 çocuğu var evde bir telefon, bir televizyon. Diyor ki tablet. Ben bütün dostlarımdan arkadaşlarımdan tablet bağışı istiyorum. Telefon numarası, adres istiyoruz. Ara ve gönder diyorum çok da sıkı takip ediyorum gidip gitmediğini...

■ 21. yüzyıla uygun bir sistem olarak tanımladığımız güçlendirilmiş parlamenter sistem tasarımını bitirmek üzereyiz. Muhtemelen Ocak ayının 3. haftası kamuoyu ile paylaşılır. Bizimki bir tasarım. Anayasa değil, model. Gelecek Partisi bir Anayasal sistem sundu. Muhtemelen yan yana gelinir arzu eden olursa...

■ Vatandaş farkında, 5 müteahhit için 30 milyar konuldu bütçeye, tarıma yardım 22 milyarda kaldı. Bunları söyleyerek geldik, şimdi sen ne yapacaksın diye soruyor. Hakkari il başkanına da Balıkesir, Erzurum il başkanına da aynı şey soruluyor: Kamu Özel İşbirliği demiyor ama 5 müteahhit diyor, ne yapacaksınız diyor. İstihdam için ne yapacaksınız diye sorulmaya başlandı.

■ Atılan adımlara baktığımda erken seçim olasılığı görüyorum. Erdoğan kazanmayı öngörerek, Biden'ın karşısına güven kazanmış bir kişi olarak oturmayı tercih edebilir. Seçimin gerekçesi olarak söylüyorum. Atılan adımların seçime doğru olduğuna dair benim okumam var.

Küçük ortaklara çağrı

■ Sayın Bahçeli'nin 'evine dön' çağrısının neye tekabül ettiğine dair bir fikrin sahibi değilim. Sayın Bahçeli'ye tavsiyem Sayın Erdoğan çok şeyle meşgul. Ama küçük ortak ve daha minik ortak, Sayın Bahçeli ve Sayın Doğu Perinçek'in zamanları çok. Emeklinin, çocuğuna bir şey götüremediği için intihar eden işsiz, 4 yıllık üniversite mezunu olup iş bulamadığı için gece oturup gündüz uyuyan o gencin, esnafın derdine çare arayacak, el ele tutuşsunlar projeler yapsınlar ve büyük ortağa iletinler.

■ Suriye'de bugün geline noktada biz ne kazandık? Biz bu işi neden yaptık? Halbuki 7 trilyon dolar sadece sınırdışlarımızla oluşan bir ekonomik coğrafya var. AB'yi de kattığınızda 21 trilyon dolarlık bir alan. Suriye'de ne oldu, niçin böyle oldu, Sayın Erdoğan'ın bu cevabı vermesi lazım ki, kendisinin de bu cevabı vereceğini zannetmiyorum...

■ Hepimizi Biden'cı ilan ettiler. Sonra Erdoğan çıktı dedi ki, hasta zamanımda evime geldi. Hiç bizim evimize gelen bir Amerikalı yok.

Hukuk reformu keşke yapılabilse....

Abdulhamit Gül reformdan bahsetti, Sayın Erdoğan hem bunu benimsediğini söyledi, hem de üzerine ekonomi reformunu söyledi. Alaattin Çakıcı, Sayın Kılıçdaroğlu'na tehditte bulundu. Sayın Bahçeli, Çakıcı "dava arkadaşımızdır" dedi. Ben de o zaman döndüm dedim ki "kızım sana söylüyorum gelinim sen işit" bu iş. Racon dediğimiz iş o. Yani Cumhur İttifakı'nın içindeki işlerinden sorumlu Sayın Bahçeli, dıştaki işlerden sorumlu Sayın Doğu Perinçek. AK Parti Genel Başkanı neden sorumlu çok fazla anlayabildiğim yok.

Ziraat Bankası'ndan Virjin adalarına korkunç para transferi ortaya çıktı. Bu parayı bir kişi aldı İYİ Partili Ahat Andican açıkladı

İYİ Parti İstanbul Milletvekili Ahat Andican ve BirGün Gazetesi, Ziraat Bankası'ndan Virjin adalarındaki bir şirkete aktarılan korkunç para miktarını ortaya çıkarttı. Sayıştay raporlarına göre, borç ödenmezken, merak edilen tüm yanıtlar "Ticari sır" nedeniyle cevapsız kaldı.

Ziraat Bankası 2014'te Virjin adalarındaki bir şirkete çok büyük bir miktarda kredi açtığı ortaya çıktı. Ziraat Bankası'nın "**Vergi cenneti**" olarak bilinen British Virgin adalarındaki bir şirkete 2014 yılında verdiği korkunç bir miktardaki kredinin Mart ayına kadar geciken taksitler ve faizler ödemesi de aynı şekilde milyonları bulduğu belirtildi. **BirGün Gazetesi'nde yer alan habere göre**, Sayıştay'ın Ziraat Bankası'nın 2019 yılı faaliyetlerine ilişkin hazırladığı ve TBMM'ye sunulan denetim raporunda, İstanbul Kurumsal Şubesi'nin müşterisi olan bir firmaya kullandırılan kredilerin geri dönüşünün sağlanamadığı tespiti yer aldı.

Söz konusu yaşanan durumu Twitter hesabından değerlendiren İYİ Parti İstanbul Milletvekili Ahat Andican, "**Bir Devlet Bankası bir vergi cenneti şirketine bu hacimdeki bir krediyi niçin verir?**" dedi.

"**Bu şirket kimin? Krediyi kimler aracı oldu?**" sorularını soran İYİ Partili Ahat Andican, şu ifadelerle yer verdi:

Ahat Andican
@AhatAndican

...

Ziraat Bankası 2014'te Virjin Adalarındaki bir şirkete 1,6 milyar dolarlık kredi açmış.

Sayıştay'a göre borç ödenemiyor.

Sorular:

Bu şirket kimin?

Krediyi kimler aracı oldu?

Bir Devlet Bankası bir vergi cenneti şirketine bu hacimdeki bir krediyi niçin verir?

Cevap: Ticari Sır!

İrfan Donat

Süt Endüstrisi Kurumu (SEK)

07 Ocak 2021 Perşembe, 11:56

Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) dün (6 Ocak 2021) önemli bir açıklama düştü.

Süt ve süt ürünleri iş kolundaki tüm varlıkların satışına karar veren **Koç Holding** bünyesindeki **Tat Gıda**, KAP'a yaptığı açıklamada **SEK Süt'ün satışının gerçekleştiğini** duyurdu.

Tat Gıda, süt ve süt ürünleri iş koluyla ilgili SEK ek markası dahil tüm varlıklarını **240 milyon TL bedelle Çallı Gıda'ya sattı**.

Çallı Gıda satın almayı, yeni kurduğu CLA Süt ve Süt Ürünleri adlı firma üzerinden gerçekleştirdi.

Hatırlanacağı üzere Haziran 2020'de Tat Gıda'nın Sek Süt'ü satmayı değerlendirdiği yönündeki haberler medyada yer almış ve KAP'ta da bu konuyla ilgili açıklama yayınlanmıştı.

SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMUNUN TARİHİ

Söz konusu satışa konu olan SEK, Türkiye'nin tarım ve gıda sektörü açısından çok önemli kurumları arasında yer alıyor.

İsterseniz gelin biraz geriye dönüp SEK'in kuruluşundan bugüne kadarki sürecine bir göz atalım.

Sektör açısından nasıl bir önem ve misyona sahipti, hatırlayalım...

Her ne kadar bugün sadece kısaltma isim ile ön plana çıksa da SEK'in açılımı “**Süt Endüstrisi Kurumu**”.

Hatta TSEK (Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu) demek belki daha doğru...

SEK, 1963 yılında o dönemdeki adıyla **Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na** bağlı olarak sermayesinin tamamı devlet tarafından karşılanarak kuruldu.

MİSYONU NEYDİ?

Kuruluş amacı, "Türkiye'de süt ve süt ürünlerinin üretiminin gelişmesini sağlamak ve tüketiciye sağlıklı, hijyenik, kaliteli ve en doğal ürünleri sunmak" olarak ifade ediliyordu.

Süt sanayisinin gelişimi için önemli bir rol biçilen SEK'in hem sektöre örnek olması hem de eğitici ve öğretici bir misyon ile özellikle küçük üreticiye hizmet etmesi planlanıyordu.

Hatta SEK'in kuruluşu sırasında görev tanımında, Türkiye'de ve yurt dışında araştırmalar yapacağı, teknik ve idari personel yetiştirilmesini sağlayacağı ve süt üretimini arttırmanın yanı sıra verimlilik ve kalite tarafına odaklanacağını da altı çiziliyordu.

Bu amaçla Kurum, eğitici kurslar açmak, yayın yapmak ve ürettiği süt ürünlerini satmak için alternatif pazarlar oluşturarak gerekli gördüğü yerlerde tesis kurmak gibi görevler üstlenmişti.

SEK aynı zamanda Türkiye'deki küçük ve dağınık yapıdaki üreticilerin korunması adına sütçülük bölgelerinde ihtiyaç duyulan süt işleme tesislerini kurmak ve tarım kooperatifleriyle ilgili teşebbüslerde bulunmak üzere de bir misyona sahipti.

Özellikle çiğ süt piyasasında hem **üretim maliyeti** hem de **satış fiyatı ve pazarlama** noktasında dengeleri sağlayan ve piyasayı regüle ederek istikrar sağlama misyonuna sahip bir kurumdu.

1968-1995 yılları arasında **Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT)** olarak faaliyetlerini sürdürdü.

SEK'İN ÖNEMLİ HAMLELERİ

Türkiye'de ilk kez **çiğ süt alımında baz fiyat uygulamasını** SEK gerçekleştirdi.

Öte yandan geliştirdiği prim sistemiyle üreticiyi hem üretime teşvik etmeyi ve üretimdeki kaliteyi yükseltmeyi amaçladı.

Öyle ki SEK, süt üreticilerinin kooperatif üyesi olmaları halinde **kooperatif primi**, sütün fabrikalara ulaştırılmasında **ulaşım primi**, süt alımlarında baz alınan yüzde 3,5 yağlı inek sütünde her bir diziyem yağ miktarı için **yağ primi**, sütün ilk aşamada soğutulması için **soğutma primi** ödenmesini hedefledi.

Bu sistem/model ne kadar tanıdık geliyor değil mi?

ÖZELLEŞTİRME SÜRECİNİN ALTYAPISI

SEK, bünyesindeki **32 işletme** ile **dağınık yapıdaki ve küçük ölçeklerdeki üreticilerin**, aile işletmelerinin belki de en önemli **sigortası** niteliğindeydi.

Ancak tıpkı diğer KİT'lerin yaşadığı süreci yaşayarak farklı illerde süt ve süt ürünleri fabrikaları bulunan Kurum, 1995 yılının Eylül ayında parçalanarak özelleştirildi.

Gerekçe neydi?

Yine tıpkı diğer KİT'lerin özelleştirilme sürecindeki benzer bir senaryo dahilinde gerekçe ortaya kondu: **Zarar ediyordu...**

SEK'in özelleştirme sürecinde **medyada** yer alan haberlerde **kurumun sürekli zarar ettiği** ve **düşük kapasiteler ile çalıştığı** vurgulanıyordu.

Bu gerekçeler de size tanıdık geliyor değil mi?

Ama bu gerekçelerin propagandası yapılırken kimse **yönetim hataları** ve **yanlış iktisat politikalarına** değinmiyordu.

Halbuki zararın asıl nedeni **yönetimsel zaaflar** ve **izlenen yanlış politikalardan** kaynaklanıyordu.

Daha açık bir ifadeyle **SEK'in bir KİT olması nedeniyle** kurumun **yönetici kadrolarının belirlenmesinde** iktisadi çıkarlar değil; **siyasi kaygılar gözetildi**. Yönetimde **liyakatten uzaklaşıldı**, idari bakış açısı **siyasi popülizm** ve **oy kaygılarına** feda edildi.

Buna bir de o dönemde **üretici aleyhine** izlenen **iç ve dış ticaret politikalarını** eklediğinizde sonuç kaçınılmaz oldu.

KIRILMA NOKTASI

Aslına bakarsanız 1990'larda **IMF ve Dünya Bankası güdümündeki** özelleştirme furyası tarım sektörü açısından **kırılma noktası** niteliğindedir.

SEK'in yanı sıra **Et ve Balık Kurumu (EBK)** ile **Yem-Sanayi (YEMSAN)** gibi tarımsal KİT'lerin özelleştirilmesi, bugün özellikle **hayvancılık tarafında** yaşanan **istikrarsız ve öngörülemez piyasanın** nedenleri arasında gösterilir.

Zira, süt ve süt ürünleri sektörü; yem sanayi, süt hayvancılığı, çiğ sütün işlemlerini sağlayan ve markalaştıran imalat sanayi ve son aşamada tüketici ile buluşturan perakende sektörü ile bir bütünlük oluşturur. İşte bu kurumlar da söz konusu o bütünlüğü sağlayan değer zincirinin en önemli halkaları niteliğindedir.

Süt üreticileri ve besiciler için belirli bir "**maliyet ve pazar güvencesi**" sağlayan söz konusu kuruluşların pazardan el çektilmesiyle piyasada görülen **fiyat istikrarsızlığı et ve süt mamulleri** üretiminde **ciddi dalgalanmalara** yol açtı. Dolayısıyla bugün hala bu kurumların eksikliğini **gıda fiyatlarındaki yüksek seyir ve oynaklık** vesilesiyle hissediyoruz.

TAT GIDA DÖNEMİ

SEK İşletmesi, sektörde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki sanayici ve gıda toptancılarından oluşan 164 kişilik bir grup tarafından satın alındı.

SEK'in 1996 yılında sabit kıymetleri 58 milyon dolar olarak kabul ediliyordu.

Koç Holding, 1997 yılında küçük ve büyük sermayenin beraber çalıştığı bu modelin **yüzde 68'ini satın alarak SEK'i kendi bünyesine kattı**.

2003 yılında Tat ve SEK birleşerek **Tat Gıda** ortaya çıktı.

SÜRECİN SEKTÖRE ETKİSİ

Peki bu özelleştirme süreci sektör açısından ne anlam ifade ediyordu?

Süt Endüstrisi Kurumu'nun (SEK) 1995 yılında özelleştirilmesiyle birlikte **süt ve süt ürünleri** açısından hem **üreticinin** hem de **tüketicinin kaybettiği** bir süreç başladı.

Aslına bakarsanız buna **et ve et ürünlerini** de eklemek lazım. Zira süt piyasasında sağlanamayan istikrar ve çözölemeyen sorunlar, orta ve uzun vadede kırmızı et piyasasını da olumsuz etkiliyor.

Dolayısıyla SEK, aslında süt ve et piyasasında fiyatın hem üretici hem tüketici lehine istikrarını sağlıyordu.

Özelleştirme öncesinde SEK piyasada yaklaşık yüzde 27.5'lik paya sahip olarak özellikle küçük üreticiler açısından **sigorta** görevi görüyordu.

Özelleştirme sonrası süt piyasasının kontrolü 6-7 büyük firmanın kontrolüne geçti.

Bugün o kontrollü piyasaya bir de **discount** olarak nitelenen ve binlerce şubeye ulaşan birkaç "**zincir market**" de dahil oldu.

Özetle, SEK Türkiye'de sütün endüstrileşmesine öncülük eden ve piyasayı düzenleyen bir role sahipti.

Yönetimsel hata ve zaafılar sonucu alınan özelleştirme kararıyla aslında tarım sektöründeki önemli bir **regülatör kurum devre dışı** bırakılmış oldu.

SEK'in Çallı Gıda tarafından satın alınma haberi vesilesiyle SEK'in dünü ve bugününü sizlere kısaca hatırlatalım istedik.

Türkiye'ye döviz akıyor diye esip gürleyenler bu verilere baksın!

Alaattin AKTAŞ

08 Ocak 2021 Cuma

✓ **Hemen herkes dövizdeki düşüşün kaynağını arıyor. Ezbere konuşanların işi kolay: "Yurtdışından döviz akıyor..."**

✓ **İyi de Merkez Bankası verilerine bakıyoruz, hiç de öyle gürül gürül akan bir döviz sesi duyulmuyor.**

Merkez Bankası geçen yılın son haftasına ilişkin verileri de açıkladı ve görüldü ki kimilerinin sandığı gibi Türkiye'ye öyle oluk oluk döviz akmıyor. Kastettiğimiz yurtdışı yerleşiklerin portföy yatırımları. Swap işlemleri ayrı bir konu ve bununla ilgili günlük tutarlar zaten yeni açıklanmaya başlandı.

Merkez Bankası verilerine göre geçen yılın son haftasında hisse senedi ve DİBS'te 129 milyon dolarlık giriş oldu. Böylece aralık ayındaki giriş 2.3 milyar dolara ulaştı.

Kasımdaki 1.8 milyar dolardan sonra aralıkta 2.3 milyar doları bulan giriş yaşanması tabii ki önemli.

Ama detaya bakmak da gerekiyor, değil mi...

Kasım ayında yurtdışı yerleşikler ya da kısaca yabancılar net 1.2 milyar dolarlık hisse senedi, 576 milyon dolarlık da devlet iç borçlanma senedi almıştı. Bunlar doğrudan alımlar. Yabancılar DİBS'te repo yapmak suretiyle de 36 milyon dolar getirmiş ve toplam tutar 1.8 milyar doları bulmuştu.

Aralık ayına geldik... Hisse senedi alımı 1.2 milyar dolardan 340 milyon dolara geriledi.

İç borçlanma senedindeki doğrudan alım 576 milyon dolardan 374 milyon dolara geriledi.

Peki toplam giriş nasıl oldu da 1.8 milyardan 2.3 milyara çıktı?

Yanıtı repoda gizli. Yabancılar kasımda yalnızca 36 milyon dolarlık repo işlemi yapmıştı. Tutar aralıkta birden 1.6 milyar dolara fırladı.

Yabancı yatırımcılar bu düzeyde repo yapmak suretiyle aldıkları TL'yi Londra piyasasında değerlendirmeyi mi tercih etti, bunu daha mı karlı gördü acaba?

Yani düz bir bakışla “Gidişat harika, yabancılar ilk on ay boyunca çıktılar ama bak sonunda Türkiye'ye geri döndüler, işte son iki aydaki durum” demek kolay. Tabii detaya bakmayınca, bu geri dönüşün ağırlıkla repodan kaynaklandığını dikkate almayınca...

Çıkış rekoru 2020'de...

Yabancı yatırımcılar yılın ilk on ayında 13.4 milyar dolarlık çıkış gerçekleştirdi. Ağırlıkla repodan kaynaklanıyor olsa da son iki ayda giriş yaşandı. Kasım ve aralık aylarındaki toplam giriş 4.2 milyar doları buldu.

Sonuçta yurtdışı yerleşikler 2020 yılında net 9.3 milyar dolarlık çıkış gerçekleştirdi. Bu tutarla tüm yılların net çıkış rekoru da geçen yıl kırılmış oldu.

Yurtdışında yerleşiklerin portföy yatırımı (Milyon \$)

	H.senedi	DİBS	Alım Repo		Toplam
			Alım	Repo	
2011	-950	14.809	13.702	1.107	13.859
2012	6.374	16.442	14.486	1.956	22.816
2013	747	3.763	-1.451	5.214	4.510
2014	2.578	392	540	-148	2.970
2015	-1.726	-7.070	-1.929	-5.141	-8.796
2016	808	646	2.950	-2.305	1.453
2017	3.324	7.383	7.115	268	10.707
2018	-1.039	-906	486	-1.391	-1.945
2019	414	-3.121	-3.295	174	-2.707
2020	-4.273	-5.006	-6.447	1.441	-9.279
Ocak	-352	-527	-612	85	-879
Şubat	-687	-1.802	-1.777	-25	-2.489
Mart	-1.037	-2.028	-2.015	-13	-3.065
Nisan	-876	-1.102	-1.096	-6	-1.978
Mayıs	-1.009	-986	-717	-269	-1.995
Haziran	0	-561	-551	-10	-561
Temmuz	-500	-256	-237	-18	-755
Ağustos	-1.031	-458	-463	4	-1.489
Eylül	-221	20	14	6	-201
Ekim	-116	89	57	32	-28
Kasım	1.214	612	576	36	1.826
Aralık	340	1.994	374	1.620	2.334

DÖVİZDE DÜŞÜŞÜ SAĞLAYAN NE?

Döviz bir ara çok yükseldi; dolar 8.50'yi aştı, euro 10 liraya ulaştı ve kasım ayının ikinci haftasıyla birlikte bir geri dönüş başladı.

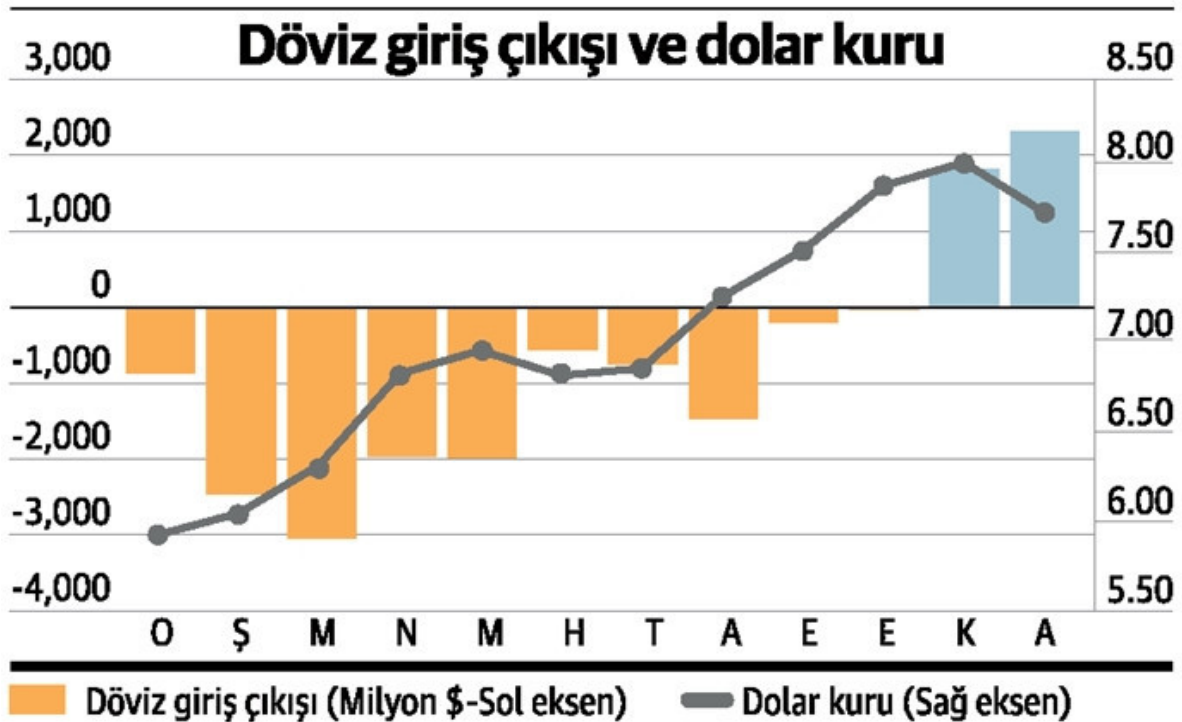
Defalarca yazıldı, söylendi; bu düşüşte Maliye Bakanlığı ve Merkez Bankası'ndaki görev değişiklikleri etkili oldu. Ama bu değişiklikler düşüşü açıklamak için yeterli mi, yoksa yabancı yatırımcının iki aydaki girişinin de bu harekette önemli bir etkisi var mı?

Kurdaki hareketin hangi etkenlerden kaynaklandığı olsa olsa tahmin edilebilir. Hiç kimse "O iki makamdaki değişiklik kuru şu kadar etkiledi, sonra yabancıların getirdiği şu kadar milyar dolar kuru şu ölçüde aşağı çekti" diyemez. Diyemez, çünkü bunu ölçecek ne bir yöntem var, ne de bir alet! Ancak tahmin yürütülebilir.

Yabancıların getirdiği döviz topu topu 4 milyar doların biraz üstünde. Kaldı ki diğer bölümde vurguladık, bunun yarıya yakını repo.

Dolayısıyla dövizdeki düşüşte iki makamdaki görev değişikliğinin de etkisi vardır, yabancıların getirdiği dövizin de...

Ama dün de yazdık; piyasalar böylesine para içinde yüzerken ve bizde böylesine yüksek faiz varken gelen döviz, hiçbir şey değildir.

“Fabrikada/arazide kazanabileceğim, harcamama yetmez...”

Ferit Barış PARLAK

08 Ocak 2021 Cuma

Gelir, harcamayı karşılamıyorsa; üç yol var günü/geleceği kurtaracak...

Ya harcama düşürülecek...

Ya gelir artırılabacak...

Veya borçlanılacak...

★ ★ ★

Gelir nasıl artırılabacak?

Ya fabrikada, tarlada, Ar-Ge’de (...) çalışılacak ve “fazla” için ihracata odaklanılacak...

Ya ticaret yapılacak...

Veya kamuda çalışmak için, siyasetçi peşinden koşturulacak...

★ ★ ★

Reel sektörü büyüterek/geliştirerek, reel sektörde çalışarak/çalayarak, verimliliği sağlayarak, dünya ihtiyacına (talep/fiyat/kalite) göre üreterek, dolayısıyla yeni fabrikaların/ alanların açılmasına vesile olarak...

Mümkündür, gelirleri sürdürülebilir şekilde artırmak...

★ ★ ★

Eski Hazine Müsteşarı Mahfi Eğilmez’i dinledim önceki hafta:

08.01.2021

“17 yaşında işçi statüsü ile çalışmaya başladım...

Ayda 600 lira kazanıyordum...

Bir memur o dönem 495 lira maaş alıyordu...

Mühendislik Fakültesi’ni bitiren teknik elemanlar ise ayda 2 bin 700 lira kazanıyordu...

600 liralık işçilikten, 495 liralık memurluğa geçmek için: İnsanüstü bir çabayla çalışıp, Mülkiye’ye girdim...

Derslerimi çok iyi takip ettim, yabancı yayınlar dahil binlerce kitap okudum, kendimi geliştirdim...”

★ ★ ★

Geliri ve dolayısıyla refahı yüksek bir toplum için:

Karar alıcı/uygulayıcı kamu personelinin “teoriyle pratiği harmanlayabilecek” nitelikte olması...

Ve...

Bilgiyle/emeğiyle/çabasıyla üretenlerin; rantçıdan/stokçudan/ tanındık kontenjanından kamuda iş bulandan daha fazla kazanması ve ayrıcalıklı olması gerekiyor...

VELHASIL...

Üretimi/verimi/ihracatı dolayısıyla geliri artırıp/borcu düşürmenin yolları var...

Bunlardan birini 1930’larda bulmuşuz...

Çalışanı/işçiyi/çalabayanı/ geliştireni “ayrıcalıklı” kılmışız...

Örnek mi? Gençlerimize, yaşam modeli sunarak, Sümerbank’ta, demir çelikte, madenlerde, demiryollarında “işçi”/“teknik eleman” olması için can attırabilmişiz...

2020, TL'de erime ve dolarizasyonda pik yılı oldu

Talip AKTAŞ

08 Ocak 2021 Cuma

Türkiye 2020'yi, bir ilk olarak Merkez Bankası'nın kendisine ait net rezervlerini tükettiği, bununla da yetinmeyip döviz varlığında eksiye düştüğü bir yıl olarak geride bıraktı. Yılın bir diğer öne çıkan gelişmesi de TL'ye güvenin aşınmasıyla tasarrufların dövize yönelmesi oldu. Kişiler ve şirketlerin döviz olarak tuttukları mevduatın payı, 2001 krizinden sonraki en yüksek seviyelere ulaştı. Hem faizin hem de döviz kurunun tutulmasını amaçlayan para politikasının piyasalarda yarattığı hasar ve güvensizlikle yabancı yatırımcıların portföylerinde de rekor dip seviyeler görüldü. Döviz mevduatındaki artış 2020'de rekor seviyeye ulaşmakla birlikte, eğilim esasen daha uzun süreli bir süreci işaret ediyor. Türkiye ekonomisindeki kırılmalıkların daha da belirginleşmesinin yanı sıra, 2009 finansal krizi sonrasındaki parasal genişlemeden geri adım atılmasıyla, 2013'te kurlardaki artış da hızlandı. TCMB'nin bu dönemde görünür faizi artırmak yerine dolaylı araçlarla kuru ve faizi baskılamaya yönelik politikası, döviz mevduatına yönelişi hızlandırdı. Haziran 2013'te yüzde 30 seviyesinde bulunan döviz mevduatının toplam mevduat içindeki payı yılın sonunda yüzde 35'i aştı. Dolarizasyon, izleyen dönemlerde de makro dengelerdeki bozulma ve TL'deki erimenin de hızlanmasıyla kesintisiz bir artış seyrine girdi. 2018'in ikinci yarısında yüzde 50'yi aşan döviz mevduatının payı, faizi baskılama ısrarıyla 2020 sonunda yüzde 56'ya ulaştı. TL'nin reel değerinin tarihi en düşük seviyeye indiği 2020'de yurtiçi yerleşiklerin yabancı para mevduatı 235 milyar dolara kadar yükseldi. Toplam 3 trilyon 500 milyar lira düzeyindeki mevduatın 1 trilyon 939 milyar liralık bölümünü döviz cinsi mevduat oluşturdu. Kasım ayında gelen normalleşme adımının tek başına oluşan güven kaybını onarması ve ters dolarizasyona dönüşü sağlaması zaman alacak gibi görünüyor.

Abdulkadir Selvi

Trump'tan önce Trump'tan sonra

8 Ocak 2021

Tarihi milattan önce-milattan sonra diye ikiye ayırdığımız gibi, galiba Amerika'yı da "Trump'tan önce-Trump'tan sonra" diye ayırmak gerekiyor.

- 1)Amerikan Kongresi 1814 tarihindeki işgalci İngiliz birliklerinden 207 yıl sonra **Trump** destekçileri tarafından baskına uğradı.
- 2) Dünyaya demokrasi ihraç eden Amerika'nın asıl kendisinin demokrasiye ihtiyacı olduğu ortaya çıktı. Bu aşamadan sonra herhangi bir Afrika ülkesi "**ABD'ye demokrasi ihraç edeceğim**" diyebilir.
- 3) **Trump** seçildiğinde "**Bir ülkenin seviyesi devlet başkanına göre ölçülür**" denilmişti. Bu sözün hakikat olduğu kongre baskınıyla ortaya çıktı.
- 4) **Trump**, Amerika'yı dünyaya rezil eden başkan olarak tarihe geçti. Şimdi onu rahat bir emeklilik değil, yargılanıp hapse girme akıbeti bekliyor.
- 5) ABD Başkanlığı tescil edilen **Biden**, Kongre binasının basılması üzerine, "**Bu bir protesto değil, kalkışmadır**" dedi. **Biden**, 252 kişinin şehit olduğu 15 Temmuz darbe girişiminden uzun bir süre sonra Türkiye'yi ziyaret etmiş ve "**İnternet oyunu zannettik**" demişti. Ama biz ABD'deki kalkışma için "**İnternet oyunu zannettik**" demedik. Bu da onlara ders olsun.
- 6)15 Temmuz'da ABD'nin desteklediği FETÖ'cü hainler Meclis'i bombalarken, bizim milletvekillerimiz meydan okumuştı, Kongre baskınında ise Temsilciler Meclisi üyeleri tam siper yaptı.
- 7)Dünyayı kasıp kavuran kanlı darbelerin hâmisi olan ABD, ilk kez darbeyi yakınında hissetti.
- 8)"**ABD'de neden darbe olmaz? Çünkü orada Amerikan büyükelçiliği yok**" diye bir ironi yapılır. Amerikan kongresinin basılmasıyla birlikte bu söz tarihi değerini kaybetti. Artık ABD için de her türlü komplo teorisi yapılabilir.
- 9)ABD bizde hem darbeleri teşvik etti, 27 Mayıs'ı, 12 Mart'ı, 12 Eylül'ü yaptırdı; hem de dönüp bize demokrasi dersi vermeye kalkıştı. 6 Ocak gecesi ABD'de demokrasiye

karşı yaşanan kalkışma üzerine Türkiye demokrasi çağrısı yaptı ya, artık ölsem de gam yemem.

ERDOĞAN'IN ASİLTÜRK'Ü ZİYARETİ

CUMHURBAŞKANI Erdoğan'ın Saadet Partisi Yüksek İstişare Kurulu Başkanı **Oğuzhan Asiltürk**'ü ziyareti, Milli Görüş ve AK Parti tabanında bir heyecan dalgasına yol açtı. Bunu görüşme sonrasında **Asiltürk**'ün **Erdoğan**'ı aracına kadar uğurlaması ve o sırada Poyraz Apartmanı'nda yaşayanların camlara çıkarak gösterdikleri ilgiden de anlamak mümkün. Bunun nostaljik bir ziyaret mi, yoksa Cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik bir hamle mi olduğu yönünde bir tartışma yaşandı.

Erdoğan, Asiltürk'e hattatların piri olarak kabul edilen Şeyh Hamdullah'ın yaklaşık 500 yıl önce yazdığı ve Türkiye'deki en değerli el yazması Kur'an-ı Kerimler arasında bulunan "Mushaf-ı Şerif"i tıpkıbasımını Kur'an-ı Kerim'i hediye etmiş.

Oğuzhan Asiltürk, Milli Görüş hareketinde **Erbakan**'dan sonraki en önemli isim. Merhum **Erbakan**'a karşı itiraz edebilen, onun da üzerinde etkili olan biri olarak bilinir. Yani Milli Görüş'ün ağır toplarından denildi mi, **Erbakan** hocadan sonra tartışmasız ikinci sıraya **Oğuzhan Asiltürk** ismi yazılır. Zaten **Erbakan** hocanın vefatından sonra Milli Görüş'ün manevi liderliğini üstlendi. Dikkat edin, doğal lider demiyorum, manevi önder. **Oğuzhan Asiltürk**'le **Temel Karamollaoğlu** arasında muhalefet tarzından dolayı görüş farklılığı yaşanıyormuş. **Asiltürk**, **Temel Karamollaoğlu**'nun üslubunu fazla sert buluyormuş. Bir de CHP'ye fazla angaje görebilir.

GÖRÜŞME NE ZAMAN PLANLANDI?

Erdoğan, AK Parti'nin kuruluşundan bu yana **Oğuzhan Asiltürk**'ü ilk kez ziyaret ediyor. Meclis Başkanı **Mustafa Şentop**, 7 Haziran 2015 ve 24 Haziran 2018 seçimleri öncesinde Saadet Partisi'yle seçim işbirliği için çaba göstermişti. Ama **Karamollaoğlu** ittifaka sıcak bakmadı. Yerel seçimler sırasında da **Binali Yıldırım**, **Oğuzhan Asiltürk**'ü ziyaret etmiş. Ama **Erdoğan**'ın ziyareti çok önemli. **Oğuzhan Bey**'in yaşlılıktan kaynaklanan ufak tefek problemler dışında bir sorunu yok.

Erdoğan'ın ziyareti bir gün önceden netleşmiş. Görüşme hakkında **Temel Karamollaoğlu**'na da bilgi verilmiş. Bir saat süren ziyaret, samimi bir sohbet ortamında gerçekleşmiş. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, **Asiltürk**'e Kuran-ı Kerim hediye etmiş. **Asiltürk** bundan memnun kalmış. Milli Selamet Partisi'nden başlayıp Refah Partisi'nde devam eden bir geçmişe sahip oldukları için daha çok geçmişin hatıraları yâd edilmiş. Ama tamamen nostaljik bir görüşme olmamış. Tam aksine, ülke sorunları ve dünyadaki gelişmelerde değerlendirilmiş. Peki AK Parti ile Saadet Partisi'nin seçimlerde ittifak yapması konuşulmuş mu? O düzeyde bir görüşme olmamış. Ama zaten bu görüşme dahi başlı başına bir mesaj değil mi? **Erdoğan**, **Asiltürk**'ü ziyaret ederek zaten Milli Görüş tabanının teveccühünü kazandı. Bunun bir siyasi sonucu olur mu, orasını ben de merak ediyorum ama hani ünlü bir söz vardı ya: **"Hiçbir şey olmasa bile kesinlikle bir şeyler oldu."**

SARIGÜL'ÜN ÖNERİSİ

DAHA önce Türkiye milletvekilliği çıkarılmıştı ama Anayasa Mahkemesi, **"Milletvekili, seçildikten sonra Türkiye milletvekilidir"** ilkesinden hareket ederek bunu bozmuştu. **Sarıgül** bunun farkında. Çünkü milletvekili olduğu dönemde **Özal**'la görüşüp, **"Türkiye milletvekilliği"** kulisini yapanlardan birisi. **Sarıgül** bugün de aynı kanaatte. **"Başka bir isim bulunabilir ama Türkiye milletvekilliği getirilmeli"** diyor.

"Türkiye milletvekilliği hem parlamentonun güçlenmesini sağlar, hem genel merkezlerin elini rahatlatır, hem de partilerin Türkiye'yi yöneteceği birikimli kadroları Meclis'e taşımasının önünü açar" diyor. **Sarıgül**, **"150 milletvekili Türkiye milletvekili olarak belirlensin. Partilerin aldıkları oy oranlarına göre milletvekili çıkarmaları sağlansın. 450 milletvekili ise önseçimle belirlensin"** diyor.

Türkiye Değişim Partisi'ni kurarak siyasete hızlı bir dönüş yapan **Mustafa Sarıgül**, seçim sistemiyle ilgili önerisiyle de dikkat çekmeyi başardı.

Dünya, demokrasi ve otokrasi ile kamplaştı

Esfender KORKMAZ

08 Ocak 2021

ABD'de önceki gün, Senatonun **Biden**'nin seçim sonuçlarının onaylanacağı oturum öncesi **Trump** taraftarları Kongre Binasını bastı. Trump yargıda kaybetti. Cumhuriyetçilerin bir kısmı Trump'ın karşısına geçti. Ama Trump durmuyor. Taraftarlarına önce '**Kongre Binasına yürüyün**' dedi. Zora başvurarak ABD'nin Müesses nizamına karşı çıkmış oldu ve terör suçu işledi. Trump bunu yapar, çünkü hırsı aklının önündedir. Popülizm yaparak kazandı. Popülizmine kanalar da akıl tutulması yaşadı.

ABD demokrasisinin; halkın akıl tutulmasından kurtulması ve demokrasiye sahip çıkması için belki de böyle bir evreden geçmesi gerekiyordu.

1972 yılından beri dünyada siyasal haklar ve sivil özgürlükler konusunda endeks hazırlayan '**Freedom House; Dünya Özgürlükler Evi**' 2021 rapordunda Trump'ın dünya demokrasisine zarar verdiği vurgulanıyor ve *"Türkiye ve Mısır gibi geleneksel güvenlik ortaklarının ihlalleri, ayrıca Rusya'dan Vladimir Putin ve Kuzey Kore'den Kim Jong'un da dahil olmak üzere diplomatik olarak kazanmayı umduğu zalim liderlere de geçiş izni verdi."* deniliyor.

Aslında Trump, anti demokratik tutumlarıyla dünyada, oluşmakta olan demokrasi ve otokrasi kamplaşmasını otokrasi lehine hızlandırdı.

Öte yandan yine aynı raporda; dünyada Rusya ve Çin'in otokrasiye geçen ülkeler üzerinde etkili olduğunu belirtiyor.

Söz gelimi Rus etkisi ile İnsan Hakları ve Siyasi Özgürlükler Endeksi'nde, Macaristan kısmen özgür ülke statüsüne geriledi, Polonya da kan kaybetti. Demokrasiyi ekmek ve sudan daha önemli gören; Avrupa Birliği ise bu iki üye ülkede etkili olamadı.

Dünya Özgürlükler Raporunda; hızla otokrasiye geçen 10 ülkenin özel olarak incelenmesi gerekir, deniliyor. Bolivya, Haiti, Hong-kong, Hindistan, İran, Nijerya, Sudan, Tunus, Türkiye ve Ukrayna.

Türkiye için *"Belediye seçimleri muhalefet için önemli zaferler sağladı, ancak devletin kuzey Suriye'ye yaptığı son askeri harekate karşı konuşanlara yönelik baskı da dahil olmak üzere temel haklar üzerindeki kısıtlamalar devam etti. Türkiye'deki seçmenler, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın gücü ulusal düzeyde hâlâ kontrolsüz olsa da, iktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi'ni Ankara ve İstanbul'daki belediyelerden ihraç etti."* deniliyor.

Ayrıca raporda Türkiye için *"Libya ve Suriye'de olduğu gibi, genişleyen kaos, küresel göç krizine katkıda bulunduğu ve terörist grupların kontrolsüz bölgelerde örgütlenmesine izin verdiği"* gibi ağır ithamlar yer alıyor. Bu ithamlar abartılıdır. Özgürlükler Evi ve Demokrasi Endeksleri'ne olan güveni azaltıyor.

Raporda, **"Yolsuzlukların otokrasiyi tırmandırdığı"** şeklinde ilginç bir tespit var.

Aslında demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi endeksleri bütün dünya dikkate alıyor. Türkiye'den batı sermayesinin çıkması ve yabancı yatırımların durmasının bir nedeni de bu raporlardır. Türkiye Dünya Özgürlükler raporuna göre 2017 yılına kadar insan hakları ve demokratik özgürlükler olarak özgür ülke statüsünde idi. 1980 darbesi dahil bu statüsü değişmedi. 2017 Başkanlık siteminden sonra özgür olmayan ülkeler statüsüne geriledi. 2021 raporunda da Türkiye ve Rusya, bölgede otoriter ülkeler olarak tanımlanıyor.

Çinde de demokrasi yok ve fakat Çin'de yasalar istikrarlıdır. Sermaye pozisyon alabiliyor. Bizdeyse yasalar çok sık değiştiği için belirsizlik yüksektir.

Çözüm için başka kaynaklara ihtiyacımız yok. İçinde bulunduğumuz duruma objektif bakmamız yeter.

İbrahim Kahveci

Fark edilemeyen yıkım

ABD’de olanları hep beraber bütün dünya izledik. Komplo teorilerimizin merkezi ülkesinde belki de en komplocu hareket yaşandı. Meclis, Trump seçmenleri tarafından resmen basıldı.

Bu bir gösteri değildi.

Hatta Trump’ın partisi Cumhuriyetçiler bile baskını “darbe girişimi” olarak niteledi. Trump kendi partisi tarafından bile bir anda yalnız bırakılmıştı.

Demek ki orada emir-komuta veya lidere sadakat yerine yasalar ve kurallar daha öncelikli yer alabiliyormuş.

Yasa ve kurallar

Hatta kurumlar

Trump için sadece 4 yılda devleti ne kadar yıpratılabildiği konuşuluyor. Acaba 4 yıl yerine iki dönem koltukta otursaydı ne olurdu?

ABD gösterdi ki, Devlet yönetiminde güç bir merkezde asla toplanmayacak. Polisin göstericilerle anı fotoğrafı çektiği bile yaşanabiliyormuş.

Ama güçlü devlet çok kısa sürede normalleşmeye dönebiliyor. Dün hemen Biden resmen Başkan ilan edildi.

Elbette bu demokrasi karşıtı eylem ABD’de uzun süre tartışılacaktır. Bir anlık bir olay olsa bile ruhlarda çok derin izler kalacaktır ve çözüm aranacaktır.

Her ülke bu kadar güçlü kurumlara sahip olamıyor. Sıkça verdiğim örnekleri tekrarlamam isterim. Çünkü bizim açımızdan da ders almamız gereken noktalar var.

Filipinler 60'lı yıllarda Bölgede Japonya sonrası en güçlü ülkeydi. Bir diktatör döneminden sonra artık toparlanamayan bir ülke oldu. Ferdinand Marcos tam 21 yıl tek başına ülkeyi yönetti. Ve geride toparlanamayan bir enkaz kaldı.

Arjantin ise bir dönemin İngiltere'sinden bile zengindi. Ama popülist yönetimler burada da bir daha toparlanamayan bir ülke enkazı bıraktılar.

Venezuela ise son örnektir. Bir devlet milli söylemlerle nasıl yıkılabiliyormuş orada görebiliyoruz. Bir Halk Dünyaya meydan okuduğunu ve bir kamyon şoförü ile yeniden bağımsızlık mücadelesi verdiğini sanarak, açlık ve yoksulluğa nasıl mahkum edilebiliyormuş.

Yıkımlar içeriden olunca bunu çözmek ve önlem almak öyle kolay olmuyor.

Oysa dışarıdan saldıran düşman olsa hemen içeride bütünleşip önlem alabiliyorsunuz. Mesele içeriden yıkılmayı görmek ve bunu durdurabilmektir.

Gelir dağılımı bozulunca toplumların ruh sağlığı da bozuluyor. Biz bunu 29 buhranı ile yaşadık.

Büyük bunalım sonrası demokrasi ile iktidara gelen diktatörleri yaşamış bir dünyadayız. Mussolini Kara Gömlekliler ile iktidara silah karıştırırken, Hitler SS Birliklerini partisinin yanında oluşturdu.

Demokrasi dışında amacı olan yönetimler, parti dışında başka oluşumları da gizlice hep oluşturmuştur.

Özellikle işsizliğin yükselişi ile yoksullukla mücadelede bu tür yan gizli oluşumlar iş alanı olarak gösterilmiştir. Birbirini besleyen bir yıkım süreci aslında hepsi.

Ama bütün süreçlerde bilimle ve bilim insanları ile hesaplaşma yaşanırken sermaye ile de paylaşma süreçleri yaşanmıştır.

Aslında o kadar ortak özellik var ki;

Tıpkı şimdilerde de bozuk bir gelir dağılımı ve bozuk bir toplumsal ruh hali durumu... Acaba böyle olmasaydı İngiltere'de, Fransa'da ve ABD'de liderler seçim kazanabilir miydi?

Burada ana mesele toplumların erken uyanış refleksi olsa gerek.

Almanya & İtalya örneğinde olduğu gibi zamanında gösterilemeyen dirençler 50 milyona yakın ölümle sonuçlandı.

Önceki akşam da ABD’de tabiri caiz ise bir yıkım süreci destek bulmadığı için başlarken bitiverdi.

Oysa birçok ülke içeriden öyle yıkımlar yaşıyor ki; bunu zamanında anlamamanın imkanı çok sınırlı kalıyor.

Dünyaya meydan okuduğunu sanan toplumların aslında içten içe kendi devletlerini yıktıklarını Venezuela son örnekte göstermiyor mu?

Bu kadar varlık üzerinde bu kadar yokluk yaşayan ülkelerin dönüp kendilerine bakması daha zaruri değil mi?

Neden bu kadar yoksulluk, fakirlik ve işsizlik yaşanıyor? Acaba bu işte bir terslik yok mu?

İçeriden çürüme süreçleri artık okullarda ve kitaplarda demokrasi tuzağı olarak okutulmaya başlanabilir.

Aksi halde Trump gibi riskler sürekli devam edecektir.

08 Ocak 2021, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Bir yanda hileli seçim söylentisi, diğer yanda da Amerikan başkentindeki ayaklanma

Amerika'nın başkentindeki ayaklanma, bakalım bu ülkeyi yönetenler için bir ders olacak mı? Başka ülkelerin bağımsızlıklarını yok sayıp, darbeleri, ayaklanmaları kışkırtan, "**Arap Baharı**" adı altında tüm Ortadoğu'yu istikrarsızlığa sürükleyen, Venezuela'ya kan kusturan Amerika'nın seçilmiş yöneticilerinin akılları başlarına gelecek mi?

Naklen bir yayın

Hiç unutmadığım bir sahne vardır. Masanın ucunda Obama, yanda Hillary Clinton oturur. Galiba o zamanki Başkan Yardımcısı Pence'in de aralarında bulunduğu generaller, polisler masanın yanlarına ilişmişlerdir. Bunlar canlı yayınlara, Pakistan'ın bir kentine baskın yapıp Usame bin Ladin'i öldüren Amerika özel kuvvetlerini izlerler. Düşünün ki bu eylem için Pakistan'dan bırakın izin istemeyi, haber bile vermemişlerdir.

Trump'a sansür

Tabii ki Trump'ın yaptığı hoş bir şey değildir. Başkanlık seçimine hile karıştırıldığı iddiası yetmezmiş gibi, bir de Kongre binası öfkeli Trump'çılar tarafından basılıyor. Bu arada Trump'ın yardımcısı Pence'in de patronunu bıraktığı haberi, Trump'ın öfkesine öfke katıyor. Bu arada sosyal medya şirketlerinin, başta Twitter olmak üzere Trump'a sansür uyguladıklarını gözden kaçırmayalım.

Örnek demokrasi mi?

Artık Amerika demokrasisini dünyaya örnek gösterebilecek kimse varsa kalsın ayağa da görelim onu... Bu arada bizim koronavirüs salgınında bile sinirlendiğimiz sokağa çıkma yasağına ilişkin karar, şimdi Amerikan başkentinde ayaklanma yüzünden alındı. Bu ayıp da onlara yeter... Bakalım Trump'ın damadı Kushner, İsrail'le Arap devletlerini barıştırdığı gibi, Trump'la Amerikan derin devletini de barıştırmı mı?

FETÖ tuzağı

Amerika'daki kaos yüzünden Deniz Baykal'a ve MHP milletvekillerine FETÖ'nün nasıl tuzak kurduğu konusu ikinci plana düştü ama unutulmayacaktır. Onu da not edelim.